

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΜΠΕΛΛΟΣ
ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Η κωμόπολη του Γιδά θα είχε ηλεκτροφωτισθεί από το 1938 εάν από τα τέλη του 1937 το κοινοτικό συμβούλιο της ομώνυμης Κοινότητας δεν είχε απορρίψει μια πρόταση για ηλεκτροφωτισμό του Γιδά. Η πρόταση που προήλθε από το Αμύνταιο και ήταν του Γρηγορίου Σούγγαρη & Σία δεν αφορούσε όμως και τους συνοικισμούς της Κοινότητας και γι αυτό το λόγο δεν εγκρίθηκε. Η απόρριψή της έγινε αποδεκτή από τη διεύθυνση εσωτερικών της Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας με την με την αιτιολογία, πως το ζήτημα του ηλεκτροφωτισμού έπρεπε να μελετηθεί για ολόκληρη την Κοινότητα και ύστερα από διενέργεια μειοδοτικής δημοπρασίας¹.

Εάν εγκρίνονταν η πρόταση, η ανωτέρω εταιρεία θα αναλάμβανε τον ηλεκτροφωτισμό της κωμόπολης για μια δεκαετία. Η Κοινότητα, έπρεπε τότε να απαλλοτριώσει ένα μικρό οικόπεδο σε ευτελή τιμή για την ανέγερση του εργοστασίου παραγωγής, ενώ μια πίστωση με κατώτερο ποσό των 100.000 δρχ. που θα επιβάρυνε τον προϋπολογισμό της Κοινότητας ετησίως, έπρεπε να εγκριθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών. Παράλληλα, το κοινοτικό συμβούλιο έπρεπε με απόφασή του να εγκρίνει ως κατώτερο όριο για το φωτισμό δρόμων και πλατειών, εξήντα λαμπτήρων των 40W, σαράντα των 60W και είκοσι των 100W. Με τους ανωτέρω όρους η εταιρεία ηλεκτροφωτισμού θα αναλάμβανε το φωτισμό της κωμόπολης του Γιδά παρέχοντας εναλλασσόμενο ρεύμα τριφασικής τάσεως 127-220 Volt. Η ισχύς των κινητήρων θα ήταν αρχικά πενήντα ίπποι και θα αυξάνονταν εφ' όσον η κατανάλωση το απαιτούσε, ενώ η τιμή του ρεύματος του ιδιωτικού φωτισμού ανά ωριαίο χιλιόβαττο θα ήταν 12,40 δρχ.

Ο πόλεμος του 1940 βρήκε την Κοινότητα στο σκοτάδι, ενώ η γερμανική κατοχή που σε λίγο θα άρχιζε θα ήταν η αιτία για να λειτουργήσει στο Γιδά η πρώτη πετρελαιοκίνητη ηλεκτρογεννήτρια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος.

¹ Αρχείο Δήμου Αλεξάνδρειας (στο εξής Α.Δ.Α.) έτους 1937. Επιστολή του υπουργού γενικού διοικητή της Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας προς τον πρόεδρο της κοινότητας Γιδά, Θεσσαλονίκη 15 Δεκ. 1937 αρ. πρ. 191606.

Για τη διαμονή των Γερμανών στρατιωτών και αξιωματικών που εγκαταστάθηκαν στο Γιδά επιτάχθηκαν από το στρατό κατοχής δωμάτια και σπίτια κατοίκων, ιδίως τα διώροφα, ακόμα και δημόσια κτίρια όπως αυτά του δημοτικού σχολείου και της Κοινότητας. Για το φωτισμό των σημείων διαμονής των Γερμανών στρατιωτικών και των εγκαταστάσεών τους, εγκατέστησαν και λειτούργησαν μια πετρελαιοκίνητη ηλεκτρογεννήτρια τύπου ΝΤΟΪΤΣ και ισχύος 60 ίππων. Η γεννήτρια τοποθετήθηκε στο πίσω μέρος του επιταγμένου διώροφου σπιτιού του Δημητρίου Φυσέκα, το ισόγειο του οποίου είχε διαμορφωθεί σε γερμανική λέσχη αξιωματικών². Υπεύθυνος για τη λειτουργία της, ήταν ένας Γερμανός στρατιώτης, ο Χανς, που ήταν συγχρόνως αποσπασμένος στην προσωπική υπηρεσία Γερμανού αξιωματικού (ορντινάτσα). Έτσι η συγκεκριμένη γερμανική ηλεκτρογεννήτρια φώτισε για πρώτη φορά σπίτια και οικήματα του Γιδά, που διέμεναν Γερμανοί στρατιωτικοί.

Λίγο πριν από την αποχώρηση των στρατευμάτων Κατοχής και μέσα στις προγραμματισμένες ανατινάξεις και καταστροφές που είχαν προγραμματισθεί για την κωμόπολη του Γιδά, βρισκόταν και αυτή της ηλεκτρογεννήτριας. Μεσολάβησε όμως μια επιτροπή επώνυμων κατοίκων η οποία ύστερα από προσπάθειες κατόρθωσε να συγκεντρώσει σαράντα μεγάλα γουρούνια, τα περισσότερα από τα οποία τα αγόρασε από τους κατοίκους. Τα ζώα που θα προορίζονταν για τη διατροφή της γερμανικής μονάδας που έδρευε στο Γιδά, ανταλλάχθηκαν με τη γεννήτρια και παραδόθηκαν στο φρούραρχο του Γιδά υπαξιωματικό και μαθηματικό Έριχ Φέρντερερ. Η επιτροπή διάσωσης της γεννήτριας αποτελούνταν από το γλωσσομαθή Παναγιώτη Μακρή μετέπειτα πρόεδρο της Κοινότητας, τον ιερέα Διονύσιο Παπαδόπουλο, Κωνσταντίνο Μανωλόπουλο, Γεώργιο Ζώη, Μαρίκα Καραλή και τους Ασημάκη Ασημακόπουλο και Κωνσταντίνο Ρούβαλη που κατέβαλαν και το μεγαλύτερο χρηματικό ποσό.

Ο φρούραρχος του Γιδά υπέγραψε μάλιστα και ένα έγγραφο με το οποίο δηλώνονταν ότι η γεννήτρια ανήκε στην κωμόπολη του Γιδά ώστε να

² Το κτήριο διασώζεται έως σήμερα και βρίσκεται παραπλεύρως του Κ.Α.Π.Η. Αλεξανδρείας.

αποφευχθεί η ανατίναξή της από τα τελευταία επιβραδυντικά γερμανικά τμήματα που θα περνούσαν για τις προγραμματισμένες ανατινάξεις³.

Μετά την απελευθέρωση, τη γεννήτρια τη διεκδίκησαν και οι κάτοικοι του Παλαιοχωρίου υποστηρίζοντας, πως η γεννήτρια εγκαταστάθηκε στο Γιδά για να εξυπηρετήσει τις στρατιωτικές ανάγκες των κατακτητών για το αεροδρόμιο του Παλαιοχωρίου. Στην αντιδικία μεσολάβησε ο διοικητής του 16^{ου} συντάγματος πεζικού του Ε.Λ.Α.Σ. και την παρέδωσε στην κωμόπολη του Γιδά, αφού οι κάτοικοι της είχαν καταβάλει το αντίτιμο για τη διάσωσή της.

Μετά την αποσυναρμολόγηση της γεννήτριας και των ηλεκτρολογικών της εγκαταστάσεων, μεταφέρθηκε με τα κάρα των Θωμά Σπανού και Αριστείδη Μπαλτσή στο κοινοτικό κατάστημα. Το επόμενο διάστημα και ύστερα από χρηματικές εισφορές των κατοίκων για την κάλυψη των πρώτων εξόδων λειτουργίας, η ηλεκτρογεννήτρια τέθηκε σε κίνηση. Για λόγους καθαρά τεχνικούς ο ηλεκτροφωτισμός περιορίστηκε στην αρχή στις πλατείες και κεντρικούς δρόμους της κωμόπολης. Ο φωτισμός των σπιτιών συνέχιζε να γίνεται με φωτιστικό πετρέλαιο, που η Κοινότητα το προμηθεύονταν μέσω αντιπροσώπου της από την επιτροπή καυσίμων υλών Βέροιας. Μόνο για το μήνα Ιανουάριο του 1945 οι ανάγκες των κατοίκων του Γιδά για φωτιστικό πετρέλαιο ανέρχονταν σε πεντακόσια εξήντα κιλά⁴.

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1945 το κοινοτικό συμβούλιο του Γιδά αποφάσισε να προβεί η Κοινότητα σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και σε ιδιώτες, καθώς και να επεκταθεί ο ηλεκτροφωτισμός σε κοινοτικούς δρόμους και πλατείες, όπου είχαν ήδη γίνει οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Αποφάσισε επίσης, όπως η εκμετάλλευση των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων θα γίνονταν στο εξής από την Κοινότητα η οποία και θα όριζε τις χρήσεις της ηλεκτρικής ενέργειας⁵.

Παράλληλα, διορίστηκε επιτροπή εκμετάλλευσης, η διαχείριση της οποίας θα ήταν ξεχωριστή από την κοινοτική διαχείριση. Η επιτροπή αποτελούνταν από τον εκάστοτε πρόεδρο της Κοινότητας από τους

³ Παρόμοια γερμανική ηλεκτρογεννήτρια υπήρχε και στο Παλαιοχώρι αλλά παρά τις προσπάθειες των κατοίκων του να διασωθεί, ανατινάχθηκε από τα τελευταία γερμανικά τμήματα που πέρασαν από την περιοχή.

⁴ Α.Δ.Α. έτους 1945, επιστολή της Κοινότητας προς την Επιτροπή καυσίμων Υλών. 7 Ιαν. 1945 αρ. πρ. 13 Γ/32.

⁵ Α.Δ.Α. έτους 1945, Πρακτικόν Συνεδριάσεως διοικούσης την Κοινότητα Γιδά Επιτροπής της 9^{ης} Σεπτεμβρίου 1945 θέμα 1^ο.

Παναγιώτη Μακρή, Απόστολο Νουσιόπουλο, Σωτήριο Μπαμπίνα μέλη της διοίκησης επιτροπής της Κοινότητας, από τους εκάστοτε οικονομικούς εφόρους, το διοικητή της υποδιοικήσεως χωροφυλακής και τον προϊστάμενο των Τ.Τ.Τ. (Ταχυδρομείου, Τηλεγραφείου, Τηλεφωνείου).

Από το 1946 το δίκτυο ηλεκτροφωτισμού θα επεκταθεί και σε σπίτια και καταστήματα του Γιδά αλλά με περιοριστικούς όρους. Για να αποφευχθεί υπερφόρτωση του δικτύου, απαγορεύονταν να τοποθετηθούν λαμπτήρες πάνω από 60W, ενώ η χρήση του ρεύματος θα επιτρέπονταν μόνο για φωτισμό και όχι για ηλεκτρικές συσκευές. Η ηλεκτρογεννήτρια θα λειτουργούσε λίγες ώρες και θα παρήγαγε ηλεκτρικό ρεύμα για ολιγόωρο βραδινό φωτισμό. Κατά τη βραδινή διακοπή του ρεύματος και ύστερα από τα προειδοποιητικά σήματα των ηλεκτροτεχνιτών στην τάση του ρεύματος, οι καταναλωτές έπρεπε να κλείσουν τους διακόπτες για να αποφευχθεί βλάβη στο δίκτυο. Η υπηρεσία ηλεκτροφωτισμού είχε την εξουσιοδότηση να διακόψει ακόμη και την παροχή του ρεύματος, σε όσους αγνοούσαν τη συγκεκριμένη σύσταση.

Στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου και για λόγους καθαρά ασφάλειας, η διοίκηση της Κοινότητας αποφάσισε, πως η γεννήτρια, παρά τις συνεχείς φθορές της, έπρεπε να λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια της νύκτας. Όπως ήταν επόμενο η γεννήτρια επιβαρύνθηκε με φορτίο δυσανάλογο προς τις δυνάμεις της και οι συνεχείς και σοβαρές βλάβες της, ήταν πλέον συχνό φαινόμενο.

Το ζήτημα του ηλεκτροφωτισμού απασχολούσε πολύ συχνά το κοινοτικό συμβούλιο του Γιδά και στις συνεδριάσεις του ψήφιζε πιστώσεις υπέρ της επιτροπής ηλεκτροφωτισμού για την κάλυψη εξόδων λειτουργίας και βλαβών του δικτύου. Μόνο τον Ιανουάριο του 1948 και για την επιδιόρθωση σημαντικών εξαρτημάτων της γεννήτριας, που μεταφέρθηκαν στη Θεσσαλονίκη, δαπανήθηκαν 4.940.000 δρχ.

Την εποχή εκείνη, ο ηλεκτροφωτισμός του Γιδά, ήταν σαφές, πως δεν αποτελούσε εκμεταλλευτική επιχείρηση του Δήμου Γιδά⁶ και λειτουργούσε ως ουσιώδες μέτρο ασφάλειας της κωμόπολης. Για την αντιμετώπιση των μηνιαίων εξόδων λειτουργίας που ανέρχονταν σε 2.000.000 δραχμές από τα

⁶ Η κοινότητα Γιδά προήχθη σε Δήμο στις 9 Φεβρουαρίου 1948 (Φ.Ε.Κ. τομ. Α' 56 Β.Δ. 9/2/1948).

οποία τα 1.200.000 δαπανούνταν για καύσιμα, καταβάλλονταν «κατ' αποκοπή μηνιαία εισφορά των καταναλωτών», ενώ πολλές φορές για τη συμπλήρωση εξόδων λειτουργίας διενεργούνταν έρανος στους κατοίκους της κωμόπολης.

Τη στιγμή που με τη συνδρομή των κατοίκων προσπαθούσε ο Δήμος Γιδά να συνεχίσει τη λειτουργία της ηλεκτρογεννήτριας, το ελληνικό κράτος και ειδικά η αρμόδια επιτροπή της οικονομικής εφορίας της Βέροιας χαρακτήρισε τη γερμανική γεννήτρια του Γιδά να ως «λείαν πολέμου». Εκτίμησε την αξία της στο ποσό των 6.000.000 δρχ. που έπρεπε να καταβάλει ο Δήμος, ώστε να παραμείνει η γεννήτρια στην κατοχή του και να αποφευχθεί η διαδικασία του πλειστηριασμού⁷.

Όπως ήταν επόμενο, ο δήμος Γιδά διαμαρτυρήθηκε για την απόφαση και άσκησε έφεση στο Υπουργείο Οικονομικών, η οποία όμως απορρίφθηκε με την υπ αρ. 238933 /27 Αυγούστου 1947 απόφασή του. Έτσι το ποσό των 6.000.000 δρχ. θα το κατέβαλε εντός πέντε ημερών από την κοινοποίηση της απόρριψης της αίτησης, αλλά η οικονομική δυσπραγία της Κοινότητας δεν επέτρεψε την καταβολή του. Ύστερα από αυτό, η οικονομική εφορία της Βέροιας αύξησε το αρχικό τίμημα από έξι σε δέκα εκατομμύρια δρχ., τη στιγμή που η Κοινότητα άσκησε και πάλι έφεση στον υπουργό Οικονομικών. Επίσης, με επιστολή της προς τον αναπληρωτή Γενικό Διοικητή Μακεδονίας Κωνσταντίνο Τουσιάδη εκφράζει τη θέση της, πως έπρεπε αν όχι να χαρισθεί, τουλάχιστον να παραμείνει το τίμημα στο αρχικό ποσό, ώστε να μπορέσει να το καταβάλλει⁸. Έτσι, στον προϋπολογισμό του Δήμου Γιδά έτους 1948-49 ψηφίστηκε πίστωση 8.739.000 δρχ. από τα οποία το ποσό των 6.000.000 δρχ. θα καταβάλλονταν για την αποπληρωμή της γεννήτριας⁹.

Με το ζήτημα της ηλεκτρογεννήτριας του Γιδά ασχολήθηκε και ο Τύπος της Βέροιας. Ο «Θαρραλέος» έγραψε στις 20 Σεπτεμβρίου 1948: «Το

⁷ Στις 16 Μαρτίου 1949 ο οικονομικός έφορος Βέροιας δημοσίευσε τη διενέργεια πλειοδοτικής δημοπρασίας που θα γίνονταν στη Βέροια στις 29 Μαρτίου του ίδιου έτους. Μεταξύ των υλικών που συγκεντρώθηκαν και θεωρούνταν περιουσία του ελληνικού κράτους υπήρχαν 30.600 κιλά από βάσεις βαγονέτων ανατιναγμένων, ένας ατμολέβητας με στοιχεία ΡΑΠΤΕΡ-ΠΑΡΙΣ 24845 που βρίσκονταν στο αεροδρόμιο του Γιδά, 764 πέταλα γερμανικής προέλευσης και μια γεννήτρια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος 40 KW τύπου Α.Ε. 50/41 αρ. κατασκευής Ε.Σ.Τ.Ι. 126.8800 με πρώτη προσφορά 13.050.000 δρχ. (Α.Δ.Α. έτους 1949, Οικονομική εφορία Ημαθίας Βέροια 16 Μαρτίου 1949 αρ. πρ. 586).

⁸ Α.Δ.Α.έτους 1949, Επιστολή του δήμου Γιδά προς τον αναπληρωτή Γενικό Διοικητή Μακεδονίας 20 Ιανουαρίου 1949 αρ. πρ. 216 Β/6.

⁹ Α.Δ.Α. έτους 1948, Έκθεσις πεπραγμένων του Δήμου Γιδά του έτους 1948-49 σ. 19.

ελληνικόν Δημόσιον που παρουσιάσθηκε κληρονόμος (!) μιας μηχανής ηλεκτροφωτισμού γερμανικής, που την περιέσωσε ο Δήμος Γιδά... προσφέρων κάμποσες λίρες στους φεύγοντες καταστροφείς Γερμανούς... πρόκειται να τη βγάλει σε δημοπρασία και να την πωλήσει σ' αυτόν, που θα προσφέρει τα πιο πολλά... Το μηχάνημα ηλεκτροφωτισμού ανήκει δικαιωματικά στο Δήμο Γιδά και πρέπει να του παραχωρηθεί ασυζητητί».¹⁰

Με το πέρασμα του χρόνου το ήδη φθαρμένο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού θεωρούνταν ανεπαρκές για την κάλυψη των αυξημένων απαιτήσεων των καταναλωτών και η αντικατάστασή του θεωρούνταν επιβεβλημένη. Η μεγάλη αλλαγή στην πορεία του ηλεκτροφωτισμού σημειώθηκε το 1952 επί δημαρχίας Ιωάννη Πετρίδη. Η νέα εκλεγμένη πλέον, δημοτική αρχή μεταξύ των μεγάλων έργων, που θα εκτελούνταν στο δήμο Γιδά ήταν και αυτό του ηλεκτροφωτισμού. Για το λόγο αυτό ο δήμαρχος Ιωάννης Πετρίδης με επιστολή του στις 5 Μαΐου 1952 προς το Εθνικό Ίδρυμα Δήμων και Κοινοτήτων ζήτησε την έγκριση δανείου ύψους 1.300.000.000 δρχ. η εξόφληση του οποίου θα γίνονταν σε μια τετραετία.

Στις 10 Μαΐου του ίδιου έτους δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης και η άδεια ηλεκτρικής εγκατάστασης στην κωμόπολη του Γιδά¹¹. Η άδεια θα ίσχυε για δέκα χρόνια, ενώ ο δημοτικός φωτισμός θα υπόκειτο στον τεχνικό και οικονομικό έλεγχο του Υπουργείου Βιομηχανίας. Το διάταγμα της άδειας ηλεκτροφωτισμού που περιείχε είκοσι οκτώ άρθρα υποχρέωνε το Δήμο να χορηγεί το ρεύμα, όσον αφορά το φωτισμό τουλάχιστον ως την πρώτη μεσημεριανή ώρα, ενώ κατά τους χειμερινούς μήνες, το ρεύμα θα χορηγούνταν και τις πρωινές ώρες, εξήντα με ενενήντα λεπτά πριν ξημερώσει. Όσον αφορά το δημοτικό φωτισμό τέθηκε ως όριο ελάχιστης λειτουργίας τις χίλιες πεντακόσιες ώρες ετησίως. Οι δαπάνες των παροχών θα επιβάρυναν τους καταναλωτές στους οποίους θα ανήκαν και οι μετρητές.

Για την έναρξη των εργασιών, ο δήμος Γιδά συνήψε στις 15 Δεκεμβρίου 1952 το πρώτο δάνειο από τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια ύψους 250.000.000 δρχ. με τόκο 12%¹². Η εξόφληση του δανείου θα γίνονταν σε δεκαπέντε

¹⁰ «Ο Θαρραλέος» εβδομαδιαία εφημερίδα της Βέροιας 20 Σεπτ 1948 αρ. φ. 79.

¹¹ Φ.Ε.Κ. τεύχος Α' 131 10 Μαΐου 1952 «Περί χορηγήσεως εις τον Δήμο Γιδά απλής αδειας ηλεκτρικής εγκαταστάσεως εν τη πόλει Γιδά».

¹² Στην κυβέρνηση του Παπάγου που ορκίσθηκε στις 19 Νοεμβρίου 1952 συμμετείχε και ο Σπύρος Μαρκεζίνης που ανέλαβε το Υπουργείο Συντονισμού. Στις 9 Απριλίου του 1953

χρόνια και σε τριάντα ίσες εξαμηνιαίες δόσεις. Σύντομα όμως εμφανίσθηκαν τα πρώτα οικονομικά προβλήματα στο δήμο Γιδά και ο Δήμαρχός του, με επιστολή του στις 25 Ιουνίου 1953 προς το νομάρχη Ημαθίας ζητεί να του εγκριθεί, η διοχέτευση χρημάτων του δανείου σε άλλα προβλήματα του Δήμου, που προέκυψαν από τη μη ρευστοποίηση δημοτικών φόρων από φορολογούμενους δημότες¹³.

Στις 26 Ιουλίου 1954 ο δήμος Αλεξάνδρειας¹⁴ θα λάβει ένα δεύτερο δάνειο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ύψους 1.650.000 δρχ. από τα οποία οι 1.086.000 δρχ. θα διατίθονταν για την επέκταση του ηλεκτροφωτισμού και στους συνοικισμούς του Δήμου. Το νέο αυτό δάνειο θα εξοφλούνταν με το σύστημα της συνθέτου χρεωλυσίας με τόκο 6,5% ετησίως σε είκοσι χρόνια.

Η επέκταση του δικτύου ήταν επιβεβλημένη, διότι εκτός των άλλων, έπρεπε να μειωθεί το κόστος παροχής ρεύματος και να δημιουργηθούν έσοδα από νέους καταναλωτές, ώστε να αντιμετωπισθούν οι βαριές δανειοληπτικές υποχρεώσεις του Δήμου. Το ηλεκτρικό ρεύμα, που παρήγε η δημοτική επιχείρηση ηλεκτροφωτισμού ήταν σχετικά ακριβό και οι δημότες, που εκτός των άλλων έπρεπε να επωμισθούν και τα έξοδα της σύνδεσης και των μετρητών, ήταν επιφυλακτικοί. Το Δεκέμβριο του 1954 η δημοτική επιχείρηση ηλεκτροφωτισμού εξυπηρετούσε δέκα μόνο πελάτες τη στιγμή που έπρεπε να αντιμετωπίσει τις βαριές οικονομικές υποχρεώσεις.

Μετά τη λήψη του δεύτερου δανείου ο δήμος Αλεξάνδρειας θα συνεργασθεί με την Ανώνυμη Βιομηχανική Εταιρεία «Βέρμιον» που ανέλαβε τη χορήγηση ηλεκτρικού ρεύματος στη δημοτική επιχείρηση ηλεκτροφωτισμού, η οποία με τη σειρά της το μεταπωλούσε στους καταναλωτές. Από τα χρήματα του δεύτερου δανείου θα διατεθεί το ποσό των 200.000 δρχ. στην εταιρεία «Βέρμιον» για την κατασκευή γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος από την Κρύα Βρύση στον υποσταθμό της Αλεξάνδρειας. Η συγκεκριμένη γραμμή τάσεως 35.000 Volt και μήκους δεκα-

μεταξύ των άλλων μέτρων που πήρε υποτίμησε κατά 50% τη δραχμή και αργότερα περιέκοψε τα τρία μηδενικά του νομίσματος. Έτσι το πρώτο δάνειο του Δήμου Γιδά υπολογίσθηκε στις 250.000 δρχ. με εξαμηνιαία δόση 18.162 δρχ.

¹³ Α.Δ.Α. έτους 1953 Επιστολή του δήμαρχου Ιωάννη Πετρίδη προς το νομάρχη Ημαθίας στις 25 Ιουνίου 1953 αρ. πρ. 1977.

¹⁴ Ο Γιδάς μετονομάσθηκε σε Αλεξάνδρεια στις 6 Ιανουαρίου 1953. (Φ.Ε.Κ. 1953 τομ. Α' αρ. 10).

πέντε χιλιομέτρων περίπου, θα ανήκε κατά 50% στο δήμο Αλεξάνδρειας και κατά 50% στην εταιρεία «Βέρμιον». Οι διακλαδώσεις της κύριας γραμμής θα ανήκαν όμως στο δήμο Αλεξάνδρειας.

Στις 5 Ιανουαρίου 1955 ο δήμος Αλεξάνδρειας θα πάρει ένα τρίτο δάνειο ύψους 300.000 δρχ. από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξόφλησή του θα γίνονταν σε είκοσι χρόνια με τόκο 6,5% και με ετήσια δόση 27.232 δρχ. Στις 10 Μαΐου του ίδιου έτους το δημοτικό συμβούλιο της Αλεξάνδρειας και στο 5^ο θέμα ημερήσιας συζήτησης ενέκρινε τη χορήγηση ηλεκτρικού ρεύματος στους ιδιώτες και για την κίνηση των ηλεκτρικών συσκευών. Στις 28 Ιουλίου επίσης του ίδιου έτους το δημοτικό συμβούλιο ενέκρινε την τοποθέτηση πετρελαιοκίνητης γεννήτριας, που θα παρήγε τοπικό ρεύμα στην περίπτωση που η εταιρεία «Βέρμιον» για οποιοδήποτε λόγο θα διέκοπτε την παροχή του. Ήδη οι καταναλωτές, είχαν αυξηθεί θεαματικά και το Νοέμβριο του 1955 ανέρχονταν στους 480 ενώ το Νοέμβριο του 1956 στους 723 και τον Οκτώβριο του 1957 στους 870.

Από πληροφοριακό δελτίο της ηλεκτρικής επιχείρησης Αλεξάνδρειας με ημερομηνία 21 Οκτωβρίου 1957 πληροφορούμεθα, πως η ανωτέρω επιχείρηση παρέλαβε από την εταιρεία «Βέρμιον» από 1 Ιουλίου 1955 ως 30 Ιουνίου 1956, 228.532 ΩΧΒ, ενώ οι απώλειες ανήλθαν στις 34.200 ΩΧΒ. Για το δημοτικό φωτισμό καταναλώθηκαν 28.286 ΩΧΒ, για τον οικιακό 93.797 ΩΧΒ και για τις 38 βιομηχανικές συνδέσεις 79.249 ΩΧΒ.

Η ιστορία της δημοτικής επιχείρησης ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αλεξάνδρειας τελειώνει το Δεκέμβριο του 1958, όταν η Δ.Ε.Η. εξαγοράζει τις εγκαταστάσεις της. Το προσωρινό πρωτόκολλο παραλαβής των εγκαταστάσεων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της πόλης Αλεξάνδρειας και των χωριών Σχοινά, Νεοχωρίου, Νησελίου και Καψόχωρας υπογράφηκε στις 14 Νοεμβρίου 1958 από τον τότε δήμαρχο Δημήτριο Βετσόπουλο. Το δημοτικό συμβούλιο της πόλης ήδη από τις 4 Αυγούστου 1958 ενέκρινε την εξαγορά των εγκαταστάσεων του ηλεκτροφωτισμού από την Δ.Ε.Η. αντί του ποσού των 3.100.000 δρχ.¹⁵ Το ποσό αυτό, καταβλήθηκε από τη Δ.Ε.Η. σε ομόλογά της, τα οποία ο Δήμος εκποίησε σταδιακά μέσω

¹⁵ Κατά την εξαγορά του δικτύου ηλεκτροφωτισμού υπήρχαν 873 παροχές από τις οποίες 828 μονοφασικές και 45 τριφασικές, 989 στύλοι από καστανιά μήκους 6-10 μέτρων, 56 στύλοι από έλατο και κυπαρίσσι.

τοπικών υποκαταστημάτων της Εθνικής Τράπεζας στο χρηματιστήριο αξιών της Αθήνας. Τα έσοδα της εκποίησης κάλυψαν υποχρεώσεις δανείου και διάφορων άλλων έργων του Δήμου, όπως η ασφαλτόστρωση της κεντρικής οδού της πόλης, της σημερινής οδού Δημάρχου Δημητρίου Βετσοπούλου.¹⁶

¹⁶ Το χειρόγραφο αρχείο του Θωμά Α. Κούγκα, επ. έκδοση Δημήτριος Θ. Μπέλλος, Αλεξάνδρεια 1995, σ.62.